

Bestyrelsesmødet den 18. Oktober 1912

i

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab.

Til Stede var Præsidenterne: Kammerherre *Carl Bech*, Professor *T. Westermann* og Lehnsgreve *Fr. Moltke*. Af Bestyrelsesraadets Medlemmer var mødt: Professor *B. Bang*, Godsejer *A. Bech*, Professor *B. Bøggild*, Landbrugslærer *Chr. Christensen*, Proprietær *Grut Hansen*, Hofjægermester *G. E. Grüner*, Proprietær *C. Hansen*, Gaardejer *J. P. Jensen*, Direktør *H. Junker*, Hofjægermester *A. Krabbe*, Forstander *H. P. Larsen*, Inspektør *J. P. Leegaard*, Godsejer *G. de Lichtenberg*, Kammerherre *C. Oxholm*, Plantør *V. Pinholt*, Inspektør *H. J. Rasmussen*, Kammerherre, Greve *Reventlow*, Hofjægermester, Lehnsharoon *Rosenkrantz*, Forpagter *Selchau Hansen*, Jægermester *F. H. Skov*, Hofjægermester *A. Tesdorpf*, Godsinspektør *H. C. G. Tilemann* og Forpagter *J. Willumsen*.

Den ledende Præsident, Kammerherre *Bech*, indledede Mødet med Mindeord om Selskabets afdøde Protektor, Kong *Frederik VIII*, og med at meddele, at Hs. Majestæt Kong *Christian X* havde overtaget Protektoratet over Selskabet (jvnfr. Side 697).

Kammerherre *Bech* udtalte derefter nogle Erindringsord over følgende i Aarets Løb afdøde: Konsulent *Lindholm*, Statskonsulent *Birk*, Inspektør *Jørgensen*, Statsdyrskuekommissær *Friis*, Greve *Ahlefeldt-Laurvig-Bille*, Etatsraad *A. Mourier-Petersen*, Redaktør *Oehlerich*, Godsejer *Tutein* og Docent *Feilberg*. Efter at der endvidere var givet nogle Meddelelser om Selskabets Boligforhold og Forhandlingen om en eventuel Kvalitets-Kontrol med Udførselen af Kød, foreslog Kammerherre *Bech* paa Præsidiets Vegne, at Selskabets skulde nedsætte et Udvalg til at arbejde for Fremme af

Gedeavlen i Danmark, og at der rettedes en Opfordring til følgende Herrer om at indtræde i Udvalget: Statskonsulent *Axel Appel*, Aarhus, Husmand *Carl Jensen*, Frihedshaab (Mørkøv), Proprietær *Nielsen*, Thorslundegaard pr. Taastrup. Landbrugslærer *Pallesen*, Den fynske Husmandsskole, Dyrslæge *O. P. Pyndt*, Viborg, og Forstander *Rosager*, Borris Landbrugsskole. Dette vedtoges. Paa Selskabets Vegne valgtes Lehns greve *Moltke* og Sekretær *Hertel* til Udvalgets Formand og Sekretær.

Kammerherre *Bech* foreslog endvidere paa Præsidiets Vegne, at Konsulent *W. A. Kock* ansættes som Selskabets Konsulent i Fjerkræavl fra 1. Januar 1913, til hvilket Tidspunkt Hr. *Kock* fratræder sin Stilling som Konsulent for »De samvirkende danske Fjerkræforeninger« og »Foreningen for landøkonomisk Fjerkræavl«. Det er Hr. *Kock* selv, der ønsker at blive Selskabets Konsulent. Da han er villig til at underkaste sig den Instruks, som maatte blive udarbejdet vedrørende hans Virksomhed, og at tiltræde Stillingen uden at oppebære Gage — Hr. *Kock* kan tjene tilstrækkeligt ved sin private Konsulentvirksomhed —, har Præsidiets ment, at Selskabet med Tak skulde tage imod hans Tilbud. — Efter at Hr. *Kocks* udførlige Ansøgning til Landhusholdningsselskabet om at blive ansat som dets Konsulent var oplæst, vedtoges det enstemmig at ansætte Hr. *Kock* som Selskabets Konsulent fra 1. Januar 1913.

Den næste Sag paa Dagsordenen var Forslag til Budget for Regnskabsaaret 1. April 1913 — 31. Marts 1914. Forslaget blev forelagt af den ledende Præsident, og med en enkelt Ændring vedtoges det at fremlægge Budgettet i den foreslaaede Form paa den kommende Generalforsamling. Under Budgetbehandlingen henstillede Forpagter *Selchau Hansen* til Selskabet at virke for Afsætningen af dansk Frø til Udlandet. Der førtes herom en længere Diskussion, i hvilken deltog Dhrr. Professor *Westermann* — der bl. a. udtalte, at han kunde tænke sig, at der fra officiel Side blev rettet en Anmodning til de russiske Forsøgsstationer om at foretage Forsøg med dansk Frø —, Hofjægermester *Tesdorpf*, Forpagter *Selchau Hansen*, Klitplantør *Pinholt*, Inspektør *Rasmussen*, Lehnsbaron *Rosenkrantz*, Hofjægermester *Krabbe*, Forpagter *Willumsen*, Kammerherre *Oxholm* og Professor *Bang*. Paa Forslag af den sidste Taler vedtog Bestyrelsesraadet, at Selskabet, som foreslaaet af Professor *Westermann*, skal søge at faa dansk Frø optaget til Forsøg paa russiske og eventuelt andre fremmede Forsøgsstationer. Flere

af Talerne fremhævede endvidere stærkt Ønskeligheden af, at der bliver ansat en dansk Landbrugskonsulent i Rusland og Tyskland.

Tuberkuloseudvalgets Betænkning. Sekretær *Hertel* omtalte, at da denne har været offentliggjort i »Tidsskrift for Landøkonomi«, skulde han ikke komme nærmere ind paa den, men kun meddele, hvorledes Selskabet har stillet sig til de 10 af Udvalget fremsatte Forslag. De 2 første gaar ud paa, at der udgives et populært Skrift paa et Par Ark om Kvægtuberkulosen i Danmark, og at der i Ventesalene Landet over maa blive ophængt en Plakat med Oplysninger om Sygdommens Natur og Vejledning til dens Bekæmpelse. Udvalget henstiller, at Selskabet hos Ministeriet søger Midlerne hertil af den Sum, som haves til Raadighed paa de aarlige Finanslove til Tuberkulosens Bekæmpelse. Dette har Selskabet gjort, men Ministeriet har ikke ment at kunne stille de ønskede Beløb til Raadighed. Endvidere henstiller Udvalget, at Børtuberkulosen maa blive optagen til Bekæmpelse ligesom Yvertuberkulosen, og at Erstatningen for nedslaaede Køer, der lider af Yvertuberkulose, maa søges forhøjet fra $\frac{5}{6}$ af Dyrets Slagteværdi til fuld Erstatning. Da disse 2 Forslags Gennemførelse vil kræve en Ændring af Lov af 5. Februar 1904 (jvnfr. L. af 17. Februar 1912), har Selskabet gjort Ministeriet bekendt med Forslagene og henstillet, at det vil søge dem gennemførte, naar det mener, at Tiden og Lejligheden hertil maatte være kommen. Dernæst tilraader Udvalget, at man ad Frivillighedens Vej ved Mænd, ansatte og lønede af Mejerierne, mindst 4 Gange om Aaret lader foretage en Undersøgelse af Besætningerne for Yvertuberkulose. I den Anledning har Selskabet tilskrevet Mejeribrugets Fællesorganisation og anmodet den om gennem de enkelte Mejeriorganisationer at indhente Oplysning om og derefter meddele Selskabet, hvor mange Mejerier der vil gaa med til at iværksætte den omtalte Undersøgelse. Naar Meddelelsen er modtaget, vil Selskabet tage Bestemmelse om, hvorvidt der vil være Grund til at søge Ministeriet om en Bevilling til Oprettelsen af de i Betænkningen foreslaaede Kursus. Fremdeles henstiller Udvalget, at Opmærksomheden maa blive henledet paa Ønskeligheden af, at der oprettes Tuberkulinforeninger i Lighed med de 2 alt eksisterende, ved Vordingborg og paa Bornholm. Selskabet har, efter indsendt Anmodning, af Ministeriet faaet et Beløb af 75 Kr. stillet til Raadighed til Dækning af Udgifterne ved Udarbejdelsen og Udsendelsen til Landets Dag- og Fagblade af en Afhandling om Tuberkulinforeninger og deres

Betydning. Statskonsulent *Mørkeberg* har paa Selskabets Anmodning udarbejdet denne Afhandling, der er udsendt til de landøkonomiske Fagblade d. 5. Oktbr. og til samtlige Dagblade d. 10. Oktbr. Saa tilraader Udvalget, at der hvert Aar maa blive udarbejdet en Fortegnelse over de Besætninger, der har bestaaet Tuberkulinprøven, og at denne Fortegnelse maa blive offentliggjort i Landbrugsbladene og Dagbladene. Paa Selskabets Henvendelse har Veterinærfysikus, Professor *Bang*, svaret, at han haaber hvert Aar at kunne tilstille Selskabet den ønskede Fortegnelse. Naar denne er modtagen, vil Selskabet lade den offentliggøre gennem Fagpressen og en Del Dagblade. Ligeledes tilraader Udvalget, at der bliver draget Omsorg for, at man paa Møder og ved Sammenkomster af Landmænd, naar Lejlighed dertil gives, henleder disses Opmærksomhed paa Vigtigheden af at bringe de prøvede Midler til Tuberkulosens Bekæmpelse i Anvendelse. Selskabet har i den Anledning tilskrevet de samvirkende danske Landboforeninger og henstillet, at Landboforeningernes Opmærksomhed maa blive henledet paa det fremdragne Forhold, og at de maa blive opfordrede til at give deres Husdyrbrugskonsulenter et Paalæg om, at naar disse holder Foredrag om Æmner vedrørende Husdyrbruget, de da saa vidt muligt vil drage Forhold til Belysning af Tuberkulosespørgsmaalet med ind i Foredraget. Det er Selskabet bekendt, at denne Henstilling af de samvirkende danske Landboforeninger er sendt videre til Fællesforeningerne, der atter har sendt den til de enkelte Landboforeninger. Fremdeles paapeger Tuberkuloseudvalget Betydningen af, at Kvægavlsforeningerne kun anskaffer sig reaktionsfri Tyre og drager Omsorg for, at de kun opstaldes i reaktionsfri Besætninger. Selskabet har derfor sendt Betænkningen til de ca. 30 bestaaende Fællesledelser af Kvægavlsforeninger og henledet deres Opmærksomhed paa Udvalgets Udtalelser om denne Sag. Endvidere tilraader Udvalget, at Dyr, som fremstilles paa Udstillinger og er reaktionsfri, faar en Bemærkning herom i Kataloget til Oplysning for eventuelle Købere. Ogsaa om dette Forhold har Selskabet tilskrevet de samvirkende danske Landboforeninger, der gennem Fællesforeningerne har henledet Landboforeningernes Opmærksomhed herpaa. — Endelig har Udvalget tilraadet, at der foretages en Ændring i de bestaaende Vedtægter for de Dyr læger, som skal udføre Tuberkulinindpodning, saa de faar Tilladelse til at benytte vel uddannede Lægmænd som Medhjælpere. Da Præsidiets imidlertid stiller sig tvivlende til Betimeligheden heraf, har Selskabet intet foretaget for at fremme dette Forslag.

Udvalget vedrørende Undersøgelse af Rentabiliteten ved en Forandring af større og mindre Gaardes Tage saaledes, at Brandfaren formindskes. Lehns greve *Moltke* omtalte, at da som bekendt Brandskaderne her i Landet i en Aarrække har været i stærk Stigning, har det aarlige Kontingent navnlig for de større Landejendommers Vedkommende nu naaet en saadan Højde, at Tiden er inde til at undersøge, hvad der kan gøres for at forbedre Forholdene. Da derfor Dhrr. Branddirektør *Matthiessen*, Næstved, og Tømremester *Brüel*, Haslev, anmodede Landhusholdningsselskabet om at iværksætte en Undersøgelse vedrørende Rentabiliteten ved en Omlægning af Gaardtage, saaledes at Brandfaren formindskes, tog Selskabet gerne dette Spørgsmaal op. Efter at det underhaanden havde forhandlet med de 2 største Forsikringsselskaber for faste Ejendomme og for Løsøre, Den almindelige Brandforsikring for Landejendomme og Forsikringsselskabet »Danmark«, og efter at de 2 Selskaber beredvilligt havde erklæret, at de gerne vilde gaa med til en saadan Undersøgelse og i det væsentlige afholde de hermed forbundne Udgifter, nedsatte Selskabet et Udvalg, der bestaar af følgende Herrer: Tømremester *Brüel*, Haslev, Branddirektør, Arkitekt *Cordes*, Aalborg, Direktør *Grønvald* (»Danmark«), Sekretær *Hertel* (Landhusholdningsselskabet), Direktør *Larsen* (Landbygningernes Brandforsikring), Tømremester *L. P. Larsen*, Sdr. Næraa pr. Aarslev, Branddirektør *Matthiessen*, Næstved, Lehns greve *Moltke* (Landhusholdningsselskabet), Murermester *Chr. Petersen*, Holte, og Direktør *Tronier* (Landbygningernes Brandforsikring).

Dette Udvalg besluttede paa et Møde den 30. April i Aar, at der skulde nedsættes 2 Underudvalg: et bygningskyndigt Udvalg og et Udvalg til at behandle Sagen fra Brandforsikrings-Siden. Det sidste Udvalg, der skal beregne, hvor meget der kan spares i Brandkontingent ved en Omlægning af Straatage med haarde Tage, bestaar af Direktørerne *Grønvald*, *Larsen* og *Tronier*. Det bygningskyndige Udvalg bestaar af Branddirektør *Matthiessen*, Formand, Tømremestrene *Brüel* og *L. P. Larsen*, Arkitekt *Cordes* og Murermester *Chr. Petersen*. Dette Udvalg har, bistaaet af lokalkendte Sagkyndige, i Løbet af Sommeren undersøgt Forholdene paa op imod et halvhundredte større og mindre Gaarde i de forskellige Egne af Landet og udregnet, hvad de bløde Tages Ombytning med haardt Tag vil koste. Udvalgets Arbejde er endnu ikke helt afsluttet, men vil formentlig blive det saaledes, at Materialet kan afgives til

Forsikringsselskabernes Beregning inden 1. December. Det andet Udvalg vil da paa Grundlag af det indsamlede Materiale beregne, hvor meget der kan spares i Brandkontingent ved de forskellige Konstruktioner af haarde Tage, og naar Arbejdet er færdigt, vil det blive offentliggjort af Selskabet.

Udvalget vedrørende Landbrugets Redskaber og Maskiner. Om dette meddelte Kammerherre *Carl Bech* bl. a. følgende: Paa et Møde den 18. Maj mellem De samvirkende danske Landboforeningers Forretningsudvalg og Selskabet besluttede man at nedsætte et Udvalg til at fremkomme med Forslag om, hvorledes Prøverne med Landbrugets Redskaber og Maskiner i Fremtiden bedst ordnes. Dette Udvalg er kommen til at bestaa af følgende Herrer: Jægermester *F. Skov*, Bankdirektør, Proprietær *H. Madsen* og Sekretær *S. P. Petersen* som Repræsentanter for Landboforeningerne, Professorerne *T. Westermann* og *B. Bøggild* som Repræsentanter for Landbohøjskolen og Forstander *N. O. Hofman Bang* fra Forsøgslaboratoriet, Direktør, Professor *H. Hannover*, Forpagter *C. Bille* og Docent *E. Thaulov* som Repræsentanter for Teknologisk Institut, endelig af Proprietær *S. Friis*, Statskonsulent *K. Hansen* og Kammerherre *Carl Bech* som Landhusholdningsselskabets Repræsentanter. I Udvalgets Forhandlinger har endelig de 2 konstituerede Maskinkonsulenter samt Assistent *Dall* og Sekretær *Hertel* deltaget. Udvalget holdt Møde den 16. Oktober, og til dette var indbudt en Del Maskinfabrikanter og Maskinforhandlere for med Udvalget at drøfte Spørgsmaalet om Oprettelsen af en fast Prøvestation. Man ønskede navnlig at erfare, hvilke Ønsker de nærede med Hensyn til Oprettelsen af en fast Prøvestation og en Udvidelse af de ambulante Prøver. Der førtes herom en meget udførlig Forhandling, og de faldne Udtalelser vil sikkert blive til Nytte for Udvalget ved dets fortsatte Arbejde med Sagen.

Om det landøkonomiske Rejsbureau meddelte Professor *Westermann* bl. a., at det under Ledelse af Konsulent *Ellbrecht* havde været holdt aabent hver Søndag fra Kl. 2—4 i Tiden fra 1. Maj til 30. September. Der foreligger til Vejledning for Fremmede, der kommer hertil, en af Selskabet udgivet og af en Række Fagmænd udarbejdet Oversigt over danske Landbrugsforhold. Desværre har Selskabet ikke raadet over tilstrækkelige Midler til at lade denne Oversigt samtidig udkomme paa de 3 Verdenssprog, foreløbig er den kun oversat paa Tysk. Selskabet haaber imidlertid, at Oversigten i Lobet af næste Aar, inden Bureauet aabnes igen,

kan foreligge enten paa Fransk eller Engelsk. Da det viser sig, at Konsulent *Ellbrechts* øvrige og egentlige Virksomhed ikke ret vel lader sig forene med Ledelsen af Bureauet, har Hr. *Ellbrecht* meddelt Præsidiets, at han ikke længer ønsker at forestaa Bureauet. Dettes Ledelse vil derfor gaa over til Sekretæren i »Foreningen De danske Atlanterhavsoer«, Landbrugskandidat *Ib Windfeld*. — Konsulent *Ellbrecht* gav derefter forskellige Meddelelser vedrørende Bureauet og dets Virksomhed, men da der vil blive gjort udførlig Rede herfor paa Selskabets Generalforsamling, refereres de givne Meddelelser ikke her. Kun saa meget skal anføres, at Bureauet har været ret stærkt optaget, der er sket ca. 100 Henvendelser til det, saavel fra Udlændinge og fremmede Selskaber, der har rejst i Danmark, som fra Danske, der vilde til Udlandet.

Om Konsulentmødernes fremtidige Afholdelse meddelte Kammerherre *Bech*, at uagtet den hidtidige Statsbevilling hertil er bortfalden, har Selskabet dog besluttet at indbyde til et Konsulentmøde i Aar, da det har vist sig, at der blandt Konsulenterne er et almindeligt Ønske fremme om at fortsætte med disse Møder, og at saa godt som alle Landboforeninger er villige til at afholde de med deres Konsulentes Deltagelse i Møderne forbundne Udgifter. Mødet vil i Aar finde Sted den 12. og 13. December. Som sædvanlig vil der paa den første Dag blive afholdt Sektionsmøder og paa den anden Dag et almindeligt Konsulentmøde. Paa dette sidste vil der bl. a. blive afholdt et Foredrag af Afdelingschef *la Cour* om Benyttelsen af Meteorologisk Instituts Vejrforsudsigelser, og Statskonsulent *Fr. Hansen* vil indlede en Diskussion om Afholdelsen af en landøkonomisk Uge i København.

Kontrol med Hvidkaal. Sekretær *Hertel* gav Meddelelse om, at 4 Firmaer efter Anmodning af »Amagerlands Producentforening« havde rettet en Anmodning til Selskabet om at etablere en Kontrol med Hvidkaal saaledes, at den af Selskabet autoriserede Kontrol bemyndigedes til at udfærdige officielle Certifikater, som attesterer, at Kaalen ved Indladningen paa Produktionsstedet var »gode, sunde Varer«, avlet paa Amager. Udførselen herfra var i sidste Sæson ikke mindre end ca. 500 Vognladninger (foruden Udførselen til Rusland). Kaalen sendes til Tyskland, Østrig, Schweiz og Rusland. Til disse Lande sendes ogsaa Kaal fra Holland og Tyskland, Kaal, som oprindelig tildels er avlet af dansk Frø og eksporteres under den mindre korrekte Benævnelse »Amager Hvidkaal«. Kontrollens Opgave skulde derfor foruden at konstatere Varens fejlfri Kondition ved Afsendelsen ogsaa være den at

fastslaa Kaalens Ægthed og derved hjælpe til at opretholde det indarbejdede Marked for den danske Kaal. Da Selskabet betragtede det som ønskeligt, hvis der kunde blive etableret en saadan Kontrol med den ret betydelige og formentlig tiltagende Eksport af Kaal, anmodede det sin Kontrolbestyrelse om at undersøge Sagen. Da ogsaa denne efter foretagne Undersøgelser anbefalede Selskabet at optage Sagen efter nærmere fastsatte Regler og Takster, svarede Selskabet Eksportørerne, at det eventuelt vilde være villig til at etablere den ønskede Kontrol forsøgsvis for eet Aar at regne paa de Betingelser, der var foreslaaede af Kontrolbestyrelsen. Efter Udvekslingen af et Par Skrivelser mellem Selskabet og Eksportørerne mødte Repræsentanter for disse og Producenterne til et Møde med Kontrolbestyrelsen den 10. Oktober, paa hvilket Møde Selskabets Betingelser blev akcepterede under forventet Tilslutning fra Producentforeningens Side.

Endelig gav Kammerherre *Bech* Meddelelse om, at da Selskabets hidtidige Repræsentant i »La commission internationale d'agriculture«, Professor *Westermann*, der nu i 23 Aar har været Medlem af Kommissionen, af Hensyn til sin øvrige Virksomhed ønskede at udtræde af denne, havde Lehnsbaron *Rosenkrantz* paa Præsidiets Anmodning velvillig erklæret sig villig til at repræsentere Selskabet i Kommissionen. Kammerherre *Bech* bragte Professor *Westermann* en varm Tak for det betydelige Arbejde, han havde udrettet i Kommissionen.
